

ابراز وجود و میزان سازگاری فردی- اجتماعی در دانشجویان دختر

الهام عمیدنیا^۱، دکتر عبدالکاسم نیسی^۲
و دکتر منصور سودانی^۳

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه ی ابراز وجود و سازگاری فردی- اجتماعی در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجد سلیمان بود. بدین منظور، ۳۳۶ دانشجوی دختر با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای از بین رشته های موجود در این دانشگاه، انتخاب و با دو پرسشنامه ی ابراز وجود و سازگاری فردی- اجتماعی، مورد آزمون قرار گرفتند. نتایج حاصل از تحلیل داده ها به روش رگرسیون چند متغیری نشان داد که بین ابراز وجود و سازگاری فردی دانشجویان دختر و خرده مقیاس های آنها، همچنین بین ابراز وجود و سازگاری اجتماعی دانشجویان و خرده مقیاس های آنها، رابطه ای مثبت وجود دارد.

واژه های کلیدی: ابراز وجود، سازگاری فردی- اجتماعی، دانشجویان دختر

مقدمه

اندرو سالتر^۴ (۱۹۴۹) نخستین کسی بود که مفهوم ابراز وجود را بر اساس افکار پاولف، مبتنی بر تاثیر پذیری از برانگیختگی و بازداری عنوان کرد. او معتقد بود، افرادی که برانگیختگی بیشتری دارند، عمل مدار و افراد متمایل به حالت های نوروتیک، بازداری بیشتری دارند. برانگیختگی، در واقع به فعلیت رساندن توان فرد از نظر شناختی و عاطفی است (فقیرپور، ۱۹۹۸). افرادی که خود ابرازی پایینی دارند در باورها، احساسات و عقایدشان حقی برای خود قایل نبوده و اصل شباهت احساسی خود را با دیگران رد می کنند؛ در پاسخ به اعتراض علیه رفتارهای نادرست دیگران ناتوانند و خواسته هایشان را نسبت به دیگران کم اهمیت می دانند. ابراز وجود می تواند به انسان، احساس

۱. کارشناس ارشد مشاوره Email: Elhamamidniya@yahoo.com

۲. هیات علمی گروه روان شناسی دانشکده ی علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

۳. هیات علمی گروه مشاوره ی دانشکده ی علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

خودکارآمدی و کنترل درونی بخشد و در نتیجه، اعتماد به نفس و عزت نفس فرد را تقویت کند (پاییزی، ۲۰۰۷). جرات ورزی یا ابراز وجود را می توان قلب رفتار میان فردی (لین^۱ و همکاران، ۲۰۰۴) یا مهارت برقراری ارتباط میان فردی (آلبرتی و آمونز^۲، ۱۹۷۷) برشمرد. با توجه به اینکه انسان موجودی اجتماعی است همواره سعی می کند تا مهارت هایی جهت تسهیل روابط خود با دیگران کسب نماید. سازگاری یا مهارت اجتماعی، توانایی ایجاد ارتباط متقابل با دیگران در زمینه ی خاص اجتماعی است به شکلی که در عرف جامعه، قابل قبول و ارزشمند باشد. اسلوموسکی و دان^۳ (۱۹۹۶) این موضوع را فرایند درک و پیش بینی رفتار دیگران و تنظیم و کنترل رفتار و تعاملات اجتماعی خود می دانند. فرایند سازگاری باعث اجتماعی شدن؛ و یادگیری و مهارت های ابراز وجود، باعث افزایش سازگاری می شود. تحقیقات، نشان داده است که کمبود مهارت های اجتماعی، باعث بروز اختلال های رفتاری مانند بزهکاری، نقص در عملکرد تحصیلی و شناختی الکلیسم، فرار از مدرسه و رفتارهای ضد اجتماعی و اختلال های روانی درآینده می شود (نسی و شهینی ییلاق، ۲۰۰۱). همچنین مشاهده شده است که عوامل تربیتی، به خصوص ساختار خانوادگی و چگونگی ارتباط اعضای خانواده به ویژه روابط والد- فرزند، نقش مهمی در سازگاری روان شناختی و اجتماعی افراد دارد؛ به عنوان مثال فقدان پدر، نقش اساسی در ایجاد مشکلات سازگاری فرزندان دارد (سیمونز^۴، ۱۹۹۹).

ابراز وجود، باعث بهبود عزت نفس، افزایش تعاملات میان فردی، مهارت در ارتباط، کاهش اضطراب اجتماعی (لین و همکاران، ۲۰۰۴؛ نوتا و سورسی^۵، ۲۰۰۳؛ پترسون^۶ و همکاران، ۲۰۰۲؛ لنت^۷ و همکاران، ۲۰۰۰) قدرت تصمیم گیری، ابتکار و سلامت فکر و روان (زینی و نند، ۲۰۰۷) می شود. پژوهش ها، نشان داده است که ۶۰ درصد دانشجویان، در ابراز وجود ناتوان و دچار کمروبی هستند و این عدم توانایی، در ۴۰ درصد موارد، بر یادگیری و کارایی عملی آنها تاثیر می گذارد. عدم صراحت در بیان، باعث ایجاد رفتارهایی چون دروغگویی، چاپلوسی، غیبت کردن و تعارضات غیر واقعی می شود و جرات تفکر، خلاقیت و عزت نفس افراد را مورد تهدید قرار می دهد (نسی و شهینی ییلاق، ۲۰۰۱). نقص در مهارت های اجتماعی و فقدان جرات ورزی سلامت روان افراد را دچار آسیب می کند (لیبرمن، ۱۹۹۲ از شهبازی، ۲۰۰۵) و اضطراب

1. Lin

2. Alberti & Emmons

3. Slomkowski & Dunn

4. Simons

5. Nota & Soresi

6. Paterson

7. Lent

درماندگی و کاهش عزت نفس، افسردگی و بیماری‌های روان تنی و عدم سازگاری را دامن می‌زند. در مقابل، رفتار جرات مندانه می‌تواند سازگاری فرد را با خود و با محیط اطراف افزایش دهد. جرات ورزی، به انسان احساس خودکارآمدی و کنترل درونی می‌بخشد و این احساسات نیز روابط متقابل با دیگران، اعتماد به نفس و عزت نفس فرد را تقویت می‌کند و باعث سازگاری فرد می‌شود. درخصوص تاثیر ابراز وجود بر ارتباطات بین فردی، گراملینگ^۱ (۱۹۹۰) نشان داد که افراد با جرات، علایم افسردگی کمتری در هنگام مواجهه با فشارهای روانی از خود نشان می‌دهند و در هنگام مواجهه با بحران‌ها و فشارهای روانی شدید، کمک بیشتری از اطرافیان دریافت می‌کنند. آزیاس، گرانگر^۲ و همکاران (۱۹۹۹) نیز معتقدند که ابراز وجود، یک کارکرد فردی است که به سازگاری تعامل اجتماعی کمک می‌کند. با توجه به آنچه گفته شد هدف اصلی این تحقیق، تعیین رابطه ی ابراز وجود با سازگاری فردی- اجتماعی در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجد سلیمان است.

روش

جامعه ی آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه ی آماری این پژوهش، شامل دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجد سلیمان بود که در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ مشغول به تحصیل بودند. از این جامعه، تعداد ۳۴۱ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه ای با استناد به جدول کرجسی و مورگان^۳ (۱۹۷۰) انتخاب و مورد آزمون قرار گرفتند.

ابزار

مقیاس ابراز وجود (خود ابرازی): پرسشنامه ی ابراز وجود، توسط هرز برگر^۳ و همکاران (۱۹۸۴) از هرمزی و شهنی (۲۰۰۱) تدوین شده است. این پرسشنامه، یک مقیاس خود گزارشی و مداد کاغذی است که ۲۵ ماده دارد. نمره ی بالا در این پرسشنامه، نشان دهنده ی قاطعیت و ابراز وجود است. هرز برگر و همکارانش، ضریب پایایی از طرف باز آزمایی پرسشنامه ی خود گزارشی ابراز وجود را به فاصله ی ۵ هفته، ۰/۸۱ گزارش کرده اند.

1. Gramling

2. Azias & Granger

3. Krejcie & Morgan

4. Herzberger

پرسشنامه ی سازگاری فردی- اجتماعی کالیفرنیا^۱: این مقیاس در سال ۱۹۵۳ توسط کلارک^۲ و همکاران و به منظور سنجش سازگاری های مختلف زندگی تهیه شده است که دارای دو قطب سازگاری شخصی و سازگاری اجتماعی است. این پرسشنامه، ۱۸۰ سوال و ۱۲ خرده مقیاس دارد که نیمی از آنها برای سنجش سازگاری فردی و بقیه، جهت اندازه گیری سازگاری اجتماعی طراحی شده است.

یافته ها

در جدول ۱، یافته های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، بیشینه و کمینه ی نمره ها، ارایه شده است.

جدول ۱: مولفه های توصیفی متغیر های ابراز وجود و سازگاری فردی - اجتماعی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
ابراز وجود	۱۱/۲۵	۱/۸۰	۶	۱۹
سازگاری فردی - اجتماعی	۷۸/۹۲	۷/۵۵	۶۷	۱۴۳
سازگاری فردی	۳۸/۵۱	۵/۴۹	۲۹	۸۱
اتکا به نفس	۸/۴۹	۱/۴۲	۵	۱۴
درک ارزش خویش	۷/۷۴	۱/۵۹	۳	۱۴
آزادی شخصی	۷/۲۲	۱/۵۵	۳	۱۴
احساس وابستگی	۹/۰۴	۱/۴	۴	۱۵
تمایلات واپس زده	۳/۰۸	۲/۲۹	۰	۱۵
نشانگان عصبی	۲/۹۲	۲/۲۸	۰	۱۵
سازگاری اجتماعی	۴۰/۴۱	۴/۱۱	۳۰	۶۵
قالب های اجتماعی	۷/۱۳	۱/۶۱	۳	۱۲
مهارت های اجتماعی	۹/۱۱	۱/۵۳	۴	۱۳
علائق ضد اجتماعی	۳/۰۱	۲/۴۰	۰	۱۵
روابط خانوادگی	۶/۴۸	۱/۴۰	۱	۱۵
روابط مدرسه ای	۶/۴۱	۱/۳۴	۳	۱۲
روابط اجتماعی	۸/۲۶	۱/۴۶	۴	۱۵

همانگونه که در جدول ۱ مشاهده می شود، در متغیر ابراز وجود، میانگین و انحراف معیار نمره ی آزمودنی ها به ترتیب ۱۱/۲۵ و ۱/۸۰، در کل سازگاری فردی - اجتماعی ۷۸/۹۲ و ۷/۵۵ و در متغیر سازگاری فردی ۳۸/۵۱ و ۵/۴۹ است.

در جدول ۲ نیز که همبستگی ابراز وجود و سازگاری فردی - اجتماعی دانشجویان دختر ارایه شده است، مشاهده می شود که بین ابراز وجود و سازگاری فردی - اجتماعی دانشجویان دختر، رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد ($P = ۰/۰۰۱$ و $r = ۰/۶۴$).

جدول ۲: ضرایب همبستگی ساده بین ابراز وجود و سازگاری فردی دانشجویان دختر

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی داری (p)	R ²
ابراز وجود	کل سازگاری فردی	۰/۵۴	۰/۰۰۱	۰/۲۹۱۶
	حیطه ی اتکا به نفس	۰/۲۳	۰/۰۱۲	۰/۵۲۹
	حیطه ی درک ارزش خویش	۰/۲۲	۰/۰۰۱	۰/۴۸۴
	حیطه ی آزادی شخصی	۰/۲۹	۰/۰۰۱	۰/۸۴۱
	حیطه ی احساس وابستگی	۰/۲۵	۰/۰۰۱	۰/۶۲۵
	حیطه ی تمایلات واپس زده	۰/۲۸	۰/۰۰۱	۰/۷۸۴
	حیطه ی نشانگان عصبی	۰/۳۶	۰/۰۰۱	۰/۱۲۹۶
	سازگاری کل	۰/۶۴	۰/۰۰۱	۰/۴۰۹۶

در جدول ۳، همبستگی ابراز وجود و سازگاری اجتماعی دختران ارایه شده است.

جدول ۳: ضرایب همبستگی ابراز وجود و سازگاری اجتماعی دانشجویان دختر

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	(r)	آلفا	R ²
ابراز وجود	کل سازگاری اجتماعی	۰/۵۱	۰/۰۰۱	۰/۲۶۰۱
	حیطه ی قالب های اجتماعی	۰/۲۸	۰/۰۰۱	۰/۷۸۴
	حیطه ی مهارت های اجتماعی	۰/۲۳	۰/۰۰۱	۰/۵۲۹
	حیطه ی علائق ضد اجتماعی	۰/۲۶	۰/۰۰۱	۰/۶۷۶
	حیطه ی روابط خانوادگی	۰/۱۶	۰/۰۰۴	۰/۲۵۶
	حیطه ی روابط مدرسه ای	۰/۲۲	۰/۰۰۱	۰/۴۸۴
	حیطه ی روابط اجتماعی	۰/۱۴	۰/۰۱۰	۰/۱۹۶

همان طور که مشاهده می شود، بین ابراز وجود و سازگاری اجتماعی دانشجویان دختر، رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد ($P < 0/0001$ و $r = 0/51$).

بحث و نتیجه گیری

ابراز وجود، هسته ی رفتار بین فردی و کلید ارتباط های انسانی است (لین و همکاران، ۲۰۰۴). بر اساس دیدگاه آلبرتی و ایمونز (۱۹۷۷) ابراز وجود، به عنوان یک مهارت و کفایت در ارتباط های بین فردی تلقی می شود. برنامه ی آموزش ابراز وجود می تواند اطلاعات، باورها و رفتارهای عزت نفس، خودکارآمدی، سلامت عمومی و جرات ورزی کودکان را بهبود بخشد به طوری که آنها بتوانند دیدگاه خود را تغییر داده و روابط بین فردی ایجاد نمایند (وستون و ونت^۱، ۱۹۹۹؛ لاندازابال^۲، ۲۰۰۱).

نتایج این پژوهش، نشان داد که بین ابراز وجود و سازگاری فردی- اجتماعی دانشجویان دختر رابطه ای مثبت و معنادار وجود دارد. این یافته، با یافته های مشابه متغیرهای اضافی در تحقیقات هرمزی نژاد و شهنی بیلاق (۲۰۰۱) نیسی و شهنی بیلاق (۲۰۰۱) بحرینی (۱۹۹۶) موسوی شوشتری (۱۹۹۷) اصفهانی اصل (۲۰۰۲) نورالدین وند (۲۰۰۳) شریفی (۱۹۹۷) ابراهیمی (۱۹۹۳) و شریف نیا (۲۰۰۱) هم خوانی دارد.

در تبیین یافته ها، می توان گفت که موضوع سازگاری از آغاز تشکیل نطفه، شروع می شود و تا زمان مرگ ادامه خواهد داشت. انسان های سازگار، خود را در قبال دیگران مسوول می دانند. ابراز وجود این توانایی را به افراد می دهد تا بتوانند در برخورد با پدیده های اطراف خود رفتاری واقعی و صادقانه داشته باشند، عدم توانایی ابراز وجود و مهارت های اجتماعی و فقدان جرات ورزی بهداشت روانی افراد را دچار آسیب می سازد (لیبرمن، ۱۹۹۲ از شهبازی، ۲۰۰۵) به همین دلیل احساس اضطراب، درماندگی، کاهش عزت نفس، افسردگی، بیماری های روان تنی و عدم سازگاری اجتماعی، از جمله پیامدهای رفتاری مبتنی بر عدم ابراز وجود و رفتارهای منفعلانه است و از آنجایی که رفتار مبتنی بر ابراز وجود می تواند سازگاری فرد را با خود و با محیط اطراف افزایش دهد فرد را قادر سازد تا ضمن حفظ حرمت خود و دیگران احتمال به دست آوردن نتایج مطلوب را افزایش دهد. ابراز نکردن خود و عدم توجه به حقوق راستین و نشان ندادن قاطعیت، انسان را گرفتار

1. Weston & Went

2. Landazabal

مشکل های رفتاری-اجتماعی می کند. بسیاری از ناسازگاری های فردی-اجتماعی در جوانان به این دلیل به وجود می آید که جوان، قدرت ابراز وجود و نه گفتن در جای مناسب را ندارد. او نمی خواهد دیگران را از خود برنجانند و سعی می کند به تمام خواسته های اطرافیان چه مشروع و چه نامشروع، پاسخ مثبت دهد. پیامد چنین اطاعت کورکورانه ای، در نهایت، سلامت روانی فرد و جامعه را در معرض خطر قرار می دهد، بنابراین از طریق ابراز وجود، می توان سالم تر زندگی کرد و به سازگاری فردی و عزت نفس بیشتری دست یافت.

References

- Alberti, R. E., & Emmons, M. L. (1977). *Your Perfect Right*. Human Sciences Press.
- Ashouri, A., Torkaman Malayeri, M., & Fadayi, Z. (2008). Effectiveness of group therapy concentrated on self-expression on the reduction of high school students' aggressiveness and progression of their scholastic activities. *Persian Journal of Clinical Psychology, 14 (4)*, 389-393. (Persian).
- Azais, F., Granger, B., Debray, Q., & Ducroix, C. (1999). Cognitive and emotional approach to assertiveness. *Encephale, 4*, 353-355.
- Bahreini, M. (1996). *Effect of assertiveness training on the level of confidence in female students of Bushehr nursing and midwifery schools*. (Unpublished MA thesis, Tehran School of Social Welfare and Rehabilitation Science). (Persian).
- Cairns, R. B., Leung, M. C., Buchanan, L., & Cairns, B. C. (1995). Friendships and social networks in childhood and adolescence: fluidity, reliability, and interrelations. *Child Development, 66 (5)*, 1330-1343.
- Dodge, D. T., & Biclart, T. (2006). Three key social skill, Retrieved from: 5/6/2006, <http://WWW.scholastic.com>.
- Ebrahimi, E. (1993). *Effect of maternal employment on the social adjustment of female students of primary school in Tehran*, Tarbiyat Moalem University. (Persian).
- Esfahani Asl, M. (2002). *Comparison of individual-social adjustment and school performance of female students in the third grade of high school*. (Unpublished master's thesis, Islamic Azad University of Ahvaz). (Persian).
- Evaluation of an assertiveness training program on nursing and medical students' assertiveness, self-esteem, and interpersonal communication satisfaction. (2004). *Nurse Education Today, 24(8)*, 656-665.
- Faghirpour, M. (1998). Self-assertion theory and its application. *Educational Journal of Education Ministry*, Tehran: Alborz Press. (Persian).

- Fornes, S., & Knitzer, J. (1992). A new proposed definition and terminology to replace serious emotional disturbance in individuals with disabilities education act. *School psychology Review, 21*, 12-20.
- Frydenberg, E., & Lewis, R. (1993). Adolescent coping scale: Administrators' manual. Hawthorn, Australia: The Australian Council for Educational Research.
- Haghigi, J., Mousavi, M., Mehrabzadeh Honarmand, M., & Beshlideh, K. (2006). Effects of life skills training on mental health and self-esteem of female first-grade high-school students in Ilam. *Journal of Education and Psychology, 13(1)*, 61-78. (Persian).
- Hashemi, F. (2007). Effects of self expression training on female student's happiness in junior high schools of Rey: Educational Science Department of Allameh Tabatabayi University. (Persian).
- Hormozi Nezhad, M., & Shahni yeilagh, M. (2001). *Relationship between self-esteem, social anxiety and perfectionism and self assertion of Shahid Chamran University students*. (Unpublished master's thesis, Shahid Chamran University). (Persian).
- Landazabal, M. G. (2001). Assessment of a cooperative creative program of assertive behavior and self concept. *Spanish Journal of Psychology, 2*, 3-10.
- Lazarus, A. A. (1973). On effective assertive behavior: A brief note. *Behavior Therapy, 6(2)*, 269-271.
- Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (2000). Contextual supports and barriers to career choice. *Journal of Counseling Psychology, 47(6)*, 36-49.
- Lin, Y., Shiah, S., Chang, Y. C., Lai, T., Wang, K. Y., & Chou, K. R. (2004). Evaluation of an assertiveness training program on nursing and medical student's assertiveness, Self-esteem, and interpersonal communication satisfaction. *Nurse Education Today, 24*, 656-665.
- Mousavi Shoushtari, M. (1997). *Relationship between family emotional atmosphere with individual-social adjustment, and school performance of students studying in the third grade of junior high school*. (Unpublished master's thesis, Islamic Azad University of Ahvaz). (Persian).
- Neisi, A., & Shahni Yeilagh, M. (2001). Impact of assertiveness training on self-esteem, social anxiety, and mental health of male students studying in the high schools of Ahvaz. *Journal of Psychology and Educational Science, 1(2)*, 30-11. (Persian).
- Neisi, E., & Shahni Yeilagh, M. (2001). Effectiveness of assertion, self esteem, social anxiety and mental health training on socially anxious

- male highschoolers in Ahvaz. *Journal of Psychology and Educational Science*, Shahid Chamran University of Ahvaz. (Persian).
- Nix, J., Lohr, J., & Mosesso, L. (1983). The relationship of assertive behavior in women, and a validated measure of irrational beliefs. *Journal of Therapy and Research*, 8(3), 287-297.
- Nota, L., & Soresi, S. (2003). An assertiveness training program for indecisive student attending an Italian University. *Career Development Quarterly*, 15(4), 47-63.
- Noureddin Vand, M. (2003). *Relationship between family emotional environment with individual-social adjustment and school performance of male students in the Province of Masjed Soleiman*. (Unpublished master's thesis, Islamic Azad University of Ahvaz). (Persian).
- Payizi, M. (2006). *Life quality and educational progress of female students studying in the second year of high school*. (Unpublished master's thesis, Tarbiyat Moalem University). (Persian).
- Paterson, M., Green, Y. M., Basson, C. J., & Ross, F. (2002). Probability of assertive behavior, interpersonal anxiety and self-efficacy of South African registered dietitians. *Journal of Transcultural Nursing*, 15 (1), 9-17.
- Sadock, B. J., & Sadock, V. A. (2003). *Synopsis of psychiatry*, Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Shahbazi, M. (2005). *Relationship between emotional intelligence, self assertion and marital satisfaction of married teachers working in Masjed Soleiman with control over marriage duration*. (Unpublished master's thesis, Shahid Chamran University). (Persian).
- Sharif Niya, F. (2001). *Relationship between maternal depression and marital satisfaction with individuals' social-individual adjustment and school performance in female students studying in junior high schools of Ahvaz*. (Unpublished master's thesis, Shahid Chamran University). (Persian).
- Sharifi, A. (1997). *Relationship between satisfying emotional needs with students' individual-social adjustment and their academic performance in junior high schools of Ahvaz*. (Unpublished master's thesis, Shahid Chamran University of Ahvaz). (Persian).
- Simons, L. J. (1999). *Basic research method in social Science*. New York: Random house Press.
- Slomkowski, C., & Dunn, J. (1996). Young children's understanding of other people's feeling and beliefs. *Child Development*, 62, 1336-1352.
- Townsend, M. C. (2006). *Psychiatric mental health nursing*. (5th Ed.), Concepts of care in evidence-based practice. Philadelphia: F. A. Davis Company.

- Weston, C., & Went, F. (1999). Speaking up for yourself: Description and Evaluation of an assertiveness training group for people with learning disabilities. *British Journal of Disabilities, 27*, 110-115.
- Zeinivand, A. (2006). *Relationship between self-esteem and social support and scholastic progression of second-year high-school students*. (Unpublished master's thesis, Tarbiyat Modarres University). (Persian).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*, 607-610.